Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

RAPPORT
Onderzoek in het kader van het vierjaarlijks bezoek bij Basisschool Lorentz

Plaats	: Hilversum
BRIN-nummer	: 19MR
Onderzoeksnummer	: 126214
Datum schoolbezoek	: 29 mei 2012

Rapport vastgesteld te Utrecht op 3 oktober 2012

Inhoud

1 Inleiding 5
2 Bevindingen 7
3 Conclusie 11
Bijlage 13

1 Inleiding

Op 29 mei 2012 heeft de inspectie de Lorentzschool bezocht. Het bezoek is afgelegd vanwege de verplichting van de inspectie om scholen voor primair onderwijs ten minste eenmaal per vier jaar te bezoeken.

Tijdens het onderzoek heeft de inspectie de kwaliteit van het onderwijs op de school beoordeeld met een beperkte set indicatoren, waarmee zij overeenkomstig de Wet op het Onderwijstoezicht (WOT) kan beoordelen of de school op belangrijke onderdelen onderwijs van voldoende kwaliteit biedt. Deze indicatoren hebben betrekking op de resultaten en de ontwikkeling van leerlingen, op de zorg en begeleiding en op de kwaliteitszorg. Conform de uitgangspunten van het programmatisch handhaven is tevens standaard gecontroleerd of de school voldoet aan bepaalde wettelijke voorschriften, waaronder de onderwijstijd.
De bijlage bij dit rapport bevat een overzicht van de indicatoren en de bevindingen van de inspectie daarover.

De bevindingen uit het onderzoek in het kader van het vierjaarlijks bezoek worden gebruikt om te bezien of het reeds aan de school toegekende basisarrangement kan worden gehandhaafd. Eventueel geconstateerde tekortkomingen worden betrokken bij de eerstvolgende risicoanalyse.

Onderzoeksopzet
Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Een controle van de aanwezigheid van de schoolgids, het schoolplan en het zorgplan bij de inspectie.
- Een toets op de aanwezigheid van informatie over enkele wettelijk verplichte onderdelen in de schoolgids, het schoolplan en het zorgplan.
- Een controle op de onderwijstijd die de school heeft gepland.
- Analyse van andere documenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.
- Schoolbezoek, waarbij:
  - schooldocumenten en zorgdocumenten en -gegevens zijn bestudeerd;
  - enkele groepsbezoeken zijn afgelegd voor het beoordelen van de planmatige uitvoering van de zorg;
  - gesprekken met de directie en de intern begeleiders en daarnaast de directeur-bestuurder en het hoofd kwaliteitszorg als een vertegenwoordiging van het bestuur zijn gevoerd.

Toezichtkader
De inspectie heeft zich bij haar onderzoek onder andere gebaseerd op het Toezichtkader po/vo 2011 en de notitie Analyse en waarderingen van opbrengsten primair onderwijs. Beide documenten zijn te vinden op www.onderwijsinspectie.nl.

Opbouw rapport
In hoofdstuk 2 van dit rapport beschrijft de inspectie de bevindingen die uit haar onderzoek op de Lorentzschool naar voren zijn gekomen. Bij de geconstateerde verbeterpunten is tevens een onderbouwing opgenomen.
In hoofdstuk 3 volgt de conclusie.

2 Bevindingen

De bijlage van dit rapport bevat een overzicht van de bij dit onderzoek gebruikte indicatoren en de bevindingen van de inspectie daarover.
Uit dit overzicht valt op te maken dat op de Lorentzschool de kwaliteit van het onderwijs voor de meeste onderzochte indicatoren op orde is. Het betreft hier de aspecten opbrengsten, zorg en kwaliteitszorg. De resultaten zijn gemiddeld voldoende, maar deze lijken over de jaren heen een kritische ondergrens te naderen en vragen om versterking. Dit wordt in het rapport nader toegelicht.

Toelichting

Opbrengsten
De resultaten aan het eind van de schoolloopbaan bepaalt de inspectie aan de hand van de gemiddelde scores op de Cito Eindtoets gedurende de laatste drie jaren. Deze worden als voldoende beoordeeld.
In 2010 en 2011 lagen de resultaten boven de ondergrens die de inspectie hanteert. De inspectie heeft de resultaten van 2012 nader bekeken en komt na herberekening uit op een score die precies op de ondergrens ligt van de inspectie en die gebaseerd is op het percentage gewogen leerlingen van de school. Met dit resultaat van 2012 wordt duidelijk dat de eindresultaten onder druk staan en dat er risico's voor de opbrengsten aanwezig zijn. De school kan nog beter inspelen op leerlingkenmerken.

Risico's zijn ook aanwezig bij de tussentijdse opbrengsten van schooljaar 2011-2012. Deze zijn gemiddeld voldoende, omdat technisch lezen in de groepen 3 en 4 en rekenen en wiskunde in groep 4 voldoende zijn. Groep 6 valt echter uit op zowel het begrijpend lezen als rekenen en wiskunde. De inspectie heeft de dalende tendens van zowel de eindresultaten als de tussentijdse resultaten met de directie besproken en haar zorg uitgesproken over de opbrengsten in de bovenbouw.

De school is in het vorige schooljaar begonnen met het vaststellen en invullen van ontwikkelingsperspectieven (OPP's) voor drie leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften die werken met aparte leerlijnen. Er zijn echter onvoldoende tussentijdse metingen uitgevoerd om vast te kunnen stellen of de leerlingen voldoende ontwikkeling laten zien. Daarom beoordeelt de inspectie indicator 1.4 niet.

De opbrengsten van de sociaal-emotionele ontwikkeling heeft de inspectie niet beoordeeld, omdat de school geen toets voor dit domein hanteert (indicator 1.5).

Schoolontwikkeling
De directeur, zorgt samen met de adjunct-directeur die een jaar geleden is toegetreden tot de directie en de twee intern begeleiders voor een heldere communicatie en procesaansturing. Daardoor is de planmatigheid van verbeteractiviteiten en de borging daarvan versterkt. Zowel directie als intern begeleiders komen met regelmaat in de lessen en geven systematisch feedback aan de leraren of het team aan de hand van kijkwijzers. Deze kwaliteitsaanpak wordt breed gedragen door de teamleden.

Twee jaar geleden heeft het bestuur een stichtingsbrede aanpak voor de kwaliteitszorg ingevoerd, waarvan zowel planning als evaluatie en verantwoording deel uitmaken. Er is nu een aantal 'scans' uitgevoerd en er zijn vragenlijsten afgenomen in het kader van het vaststellen van het zorgprofiel en de kwaliteitskaartenaanpak. Daarmee heeft de zorg voor kwaliteit een cyclisch karakter gekregen.
De school heeft vorig schooljaar het opbrengstgericht werken als een van haar speerpunten vastgesteld en deze keuze draagt ook bij aan de versterking van de kwaliteitszorg. Op het punt van de evaluatie van opbrengsten heeft de school een flinke vooruitgang geboekt ten opzichte het vorige inspectiebezoek. Allereerst komt dit, doordat er een veilige sfeer in het team aanwezig om over het onderwijs en de resultaten daarvan te praten. Daarnaast heeft de schoolleiding in de vorm van een datamuur goed voorbereide presentaties gehouden, waarbij groepsscores indringend besproken zijn en waarbij behalve het niveau van resultaten ook het leerrendement betrokken is.
Dit heeft aanleiding gegeven tot zelfreflectie bij leraren en het gezamenlijk zoeken naar oplossingen voor achterblijvende of lage resultaten.
De inspectie constateert op basis van deze bevindingen dat het systeem van kwaliteitszorg grotendeels voldoende van kwaliteit is.
De school werkt verder aan haar ontwikkeling en onderwijskwaliteit door uitwerking van het Daltonconcept. Een recente visitatie vanuit de Daltonvereniging leidde tot een positief oordeel.

Begeleiding en zorg
De intern begeleiders hebben in afstemming met de leraren en de directie in de loop van de jaren een systematische werkwijze ontwikkeld voor begeleiding en zorg. De intern begeleiders leggen nu een laatste hand aan het zorgdocument van de school, waarin criteria, afspraken en procedures zijn vastgelegd.
De school heeft sinds het vorige inspectie onderzoek een kleutervolgsysteem in gebruik genomen, waarmee het volgsysteem vrijwel compleet is, alsook de toetsen voor taal en rekenen en wiskunde. De toetsresultaten worden regelmatig besproken tussen leraren onderling (paralleloverleg) en samen met de intern begeleider. Daardoor signaleert de school mogelijke problemen van leerlingen tijdig. Dit geldt ook voor het substantiële aantal zij-instromende leerlingen die de school jaarlijks inschrijft. Een deel van deze leerlingen blijkt extra aandacht of zorg nodig te hebben. De school brengt de beginsituaties van deze leerlingen systematisch en tijdig in kaart.

De school hanteert heldere criteria voor het verlenen van zorg en leraren voeren de benodigde zorg voldoende planmatig uit. Deze uitvoering wordt versterkt door de aandacht die de intern begeleiders samen met leraren besteden aan de systematische invoering van de 1-zorgroute en de werkwijze van het handelingsgericht werken. Hierbij komen de kwaliteit en het effect van zorginterventies uitdrukkelijk in de besprekingen terug.

Verbeterpunten voor de onderwijskwaliteit

De school heeft dus sinds een eerder inspectieonderzoek enkele onvoldoende indicatoren verbeterd. Op een paar onderdelen voldoet de kwaliteit echter nog niet aan de criteria van de inspectie. Dit wordt hier onder toegelicht.

Begeleiding en zorg
Van de zorg beoordeelt de inspectie een onderdeel als onvoldoende, namelijk indicator 8.2. Zij baseert dit oordeel allereerst op de sterk variërende kwaliteit en soms te lage kwaliteit van de analyses die leraren maken van de hulpvragen van zorgleerlingen. Bij het werken met de groepsplannen worden zorgleerlingen doorgaans ondergebracht bij de niveaugroep met verlengde instructie. De analyses die de inspectie aantreft zijn veelal gebaseerd op het format voor alle leerlingen, maar deze zijn voor de zorgleerlingen te globaal of te algemeen geformuleerd om effectief te kunnen zijn bij het bepalen van de zorginterventies. Hoewel leraar en intern begeleider hierover spreken in zorgoverleggen dient de school deze analyses beter uit te werken om de kwaliteit van haar zorg te kunnen verantwoorden en de uitvoering helder te onderbouwen. Daarnaast kan de planmatigheid van de uitvoering - hoewel van voldoende kwaliteit - nog worden versterkt door de planning van zorginterventies op te nemen in de weekplanning van alle leraren. Dit doet nu nog niet iedere leraar voldoende systematisch.

Kwaliteitszorg
De indicatoren van de kwaliteitszorg voldoen aan de criteria. De inspectie constateert wel dat zij de gegevens die inzicht geven in de kenmerken van haar leerlingenpopulatie nog niet optimaal benut om de kwaliteit van het onderwijs te versterken. Gezien de dalende tendens in de opbrengsten is het van belang dat de school alle mogelijke oorzaken diepgaand onderzoekt. Dit is niet gebeurd aan de hand van de samenstelling van de leerlingenpopulatie en de manier waarop die samenstelling aan het veranderen is. Door een aantal kenmerken van onderscheiden leerlinggroepen beter in kaart te brengen kan de school anticiperen op wijzigingen en een een daarop afgestemd onderwijskundig en zorgbeleid voeren. De school heeft tijdig maatregelen ondernomen om haar onderwijs buiten de lessituatie in de groep aan te passen aan hoog- en meerbegaafde leerlingen. Recent heeft zij ook beleid ingezet om de organisatie binnen de groep te optimaliseren voor snelle en meerbegaafde leerlingen.

Naleving
Ten aanzien van de naleving van wettelijke voorschriften heeft de inspectie geconstateerd dat niet wordt voldaan aan onderstaande wettelijke voorschriften:

- NT1b In de schoolgids is informatie opgenomen over een of meer standaard gecontroleerde onderdelen (art. 13 WPO).

3 Conclusie

Kwaliteit
De inspectie concludeert dat de kwaliteit van het onderwijs op de Lorentzschool op de onderzochte onderdelen grotendeels op orde is. Uit het onderzoek is gebleken dat de school op die gebieden nauwelijks tekortkomingen kent. Om die reden wordt het aan de school toegekende basisarrangement gehandhaafd.

Naleving
Er zijn tekortkomingen geconstateerd in de naleving van wettelijke voorschriften, die vanwege het programmatisch handhaven standaard zijn gecontroleerd.

Er is een onvolledigheid in de inhoud van de schoolgids geconstateerd. Ten aanzien van de ouderbijdrage is geconstateerd dat informatie ontbreekt over de ouderbijdrage. Er dient in de schoolgids informatie te zijn opgenomen over de vrijwilligheid en over de hoogte van de ouderbijdrage. Aan het eerste is niet voldaan. De inspectie heeft de tekortkoming met het bestuur besproken en het bestuur is het eens met de vastgestelde tekortkoming.

De inspectie heeft met het bestuur afgesproken dat in de volgende versie van dit schooldocument de ontbrekende informatie is opgenomen en dat deze nieuwe schoolgids voor de vaststelling van het rapport wordt opgestuurd.

Bijlage

In onderstaande tabellen vermeldt de inspectie welke indicatoren in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader primair onderwijs 2011. Indicatoren die bij een kwaliteitsonderzoek de doorslag geven of een school (zeer) zwak is, de zogeheten normindicatoren, zijn gemarkeerd met een asterisk. Voor een overzicht van alle normindicatoren zie het Toezichtkader po/vo 2011 op www.onderwijsinspectie.nl. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:
1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen (alleen bij opbrengsten)

In verband met het programmatisch handhaven heeft de inspectie daarnaast enkele controles uitgevoerd op bepaalde wettelijke voorschriften. Of de school wel of niet voldoet aan deze wettelijke vereisten wordt tot uitdrukking gebracht met de score 'ja' of 'nee'.

Kwaliteitsaspect 1 Opbrengsten	1	2	3	4	5
1.1 * De resultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			●		
1.2 * De resultaten van de leerlingen voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde tijdens de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			●		
1.4 Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften ontwikkelen zich naar hun mogelijkheden.					●
1.5 De sociale competenties van de leerlingen liggen op een niveau dat mag worden verwacht.					●

Kwaliteitsaspect 7a Begeleiding	1	2	3	4
7.1 * De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			●	

Kwaliteitsaspect 8 Zorg	1	2	3	4
8.1 De school signaleert vroegtijdig welke leerlingen zorg nodig hebben.			●	
8.2 Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.		●		
8.3 * De school voert de zorg planmatig uit.			●	
8.4 De school evalueert regelmatig de effecten van de zorg.			●	

Kwaliteitsaspect 9 Kwaliteitszorg	1	2	3	4
9.1 De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.			●	
9.2 De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.				●
9.3 De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.			●	
9.4 De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.			●	
9.5 De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.			●	
9.6 De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.			●	

Naleving Wet- en regelgeving	ja	nee
NT1A De inspectie is in het bezit gesteld van de geldende schoolgids (art. 16, lid 2 en 3, WPO).	●	
NT2A De inspectie is in het bezit gesteld van het geldende schoolplan (art. 16, lid 1 en 3, WPO).	●	
NT3A De inspectie is in het bezit gesteld van het geldende zorgplan (art. 19, lid 3, WPO).	●	
NT4A Er is voldoende onderwijstijd geprogrammeerd om te kunnen voldoen aan de daarvoor gestelde minima (art. 8, lid 7 onder b, WPO).	●	
NT4B Er is maximaal zevenmaal een onvolledige schoolweek geprogrammeerd voor de groepen 3 t/m 8 (artikel 8, lid 7 onder b, WPO).	●	